

Legea privind procedura adopției¹ nr. 273 din 21 iunie 2004

(republicată în M. Of. nr. 739
din 23 septembrie 2016)

NOTĂ:

- **Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției a fost republicată în temeiul dispozițiilor art. X din **Legea nr. 57/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016), dându-se textelor o nouă numerotare.****

ISTORIC:

- Legea nr. 273/2004 a fost publicată inițial sub denumirea „Legea privind regimul juridic al adopției”, în M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004, fiind modificată și completată prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2008** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției aprobată prin **Legea nr. 49/2009** care a dispus republicarea legii.

- Legea nr. 273/2004 a fost republicată în M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009 și ulterior modificată prin: **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), cu modificările și completările ulterioare; **Legea nr. 233/2011** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției (M. Of. nr. 860 din 7 decembrie 2011) care a dispus, la rândul ei, republicarea legii.

- Ulterior, **Legea nr. 273/2004** a fost republicată în temeiul dispozițiilor art. X din **Legea nr. 233/2011** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, publicată în M. Of. nr. 880 din 7 decembrie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare. După republicarea din anul 2012, Legea nr. 273/2004 a fost modificată prin: **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012); **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2012** privind modificarea art. 81 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 606 din 23 august

¹ Articolele actului normativ analizat nu au o denumire marginală oficială, însă, pentru a facilita consultarea acestuia, ne-am permis să inserăm aceste denumiri reprezentând un rezumat al articolului respectiv. Sub aspect tehnic-redacțional, caracterul neoficial al acestor denumiri marginale este marcat prin încadrarea acestora în paranteze drepte „[]”.

20 | Dispoziții generale

2012); **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2013** privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013); **Legea nr. 57/2016** pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016), care a dispus, la rândul ei, republicarea legii.

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 1 [Principiile adopției]

Următoarele principii trebuie respectate în mod obligatoriu în cursul procedurii adopției:

- a) principiul interesului superior al copilului;
- b) principiul creșterii și educării copilului într-un mediu familial;
- c) principiul continuității în educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală și lingvistică;
- d) principiul informării copilului și luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta și gradul său de maturitate;
- e) principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției;
- f) principiul garantării confidențialității în ceea ce privește datele de identificare ale adoptatorului sau, după caz, ale familiei adoptatoare, precum și în ceea ce privește identitatea părinților firești.

Legislație conexă

⇒ **Noul Cod civil: „Art. 451. Noțiune.** Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului”. **„Art. 452. Principiile adopției.** Adopția este supusă cumulativ următoarelor principii: a) interesul superior al copilului; b) necesitatea de a asigura creșterea și educarea copilului într-un mediu familial; c) continuitatea creșterii și educării copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă și culturală; d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției”.

⇒ **Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „Art. 2. (1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului. (2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibrul socioafectiv și la viața de familie. (3) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. (4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. (5) Persoanele prevăzute la alin. (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei. (6) În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele: a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie; b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate; c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor; d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia; e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a**

dezvoltat relații de atașament”. **„Art. 6.** Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; b) egalitatea șanselor și nediscriminarea; c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești; d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului; e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organismele private autorizate; f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil; g) respectarea demnității copilului; h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate; i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție; j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil; k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului; l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie”. **„Art. 7.** Drepturile prevăzute de prezenta lege sunt garantate tuturor copiilor fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul și tipul unei deficiențe, de statutul la naștere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare și dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție”. **„Art. 8.** În orice cauză care privește drepturi ale copilului, instanța verifică dacă înțelegerile dintre părinți sau ale acestora cu alte persoane respectă interesul superior al copilului.”

↔ **Convenția europeană revizuită în materia adopției de copii (Strasbourg): „Art. 4. Încuviințarea adopției.** (1) Autoritatea competentă nu încuviințează adopția decât dacă și-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului. (2) În fiecare caz autoritatea competentă acordă o importanță deosebită pentru ca adopția să asigure copilului un mediu stabil și armonios”.

Comentarii

1. Evoluție istorică. Reglementare. Familia actuală este, putem spune, rodul unei evoluții de sute de ani, care a suferit numeroase transformări. Adopția a fost reglementată încă din cele mai vechi timpuri.

Privită ca fapt social și redusă la finalitatea sa comună, aceea de a integra în familia adoptivă un copil lipsit de ocrotire, **adopția este una dintre cele mai nobile expresii ale generozității** prin care se face dovada solidarității noastre. Așa cum reliefa ilustrul profesor Ion Deleanu¹, din punctul de vedere al specialității noastre, adopția este un instrument de remodelare genealogică, o ficțiune juridică prin care filiația firească și raporturile de rudenie firească sunt înlocuite cu o filiație civilă, respectiv cu legături de rudenie civilă.

Reputatul profesor Tudor Popescu reliefa, într-o lucrare publicată în anul 1945, faptul că „adopțiunea, această iluzie a familiei, ori, mai degrabă, iluzie a procreației, a apărut ca un succedaneu menit să înlocuiască lanțul întrerupt al generațiilor, atunci când ipocrizia oamenilor, trecând peste legile naturii, îl doria neîntrerupt”².

În cele ce urmează vom prezenta, succint, elemente istorice privind evoluția instituției adopției.

Societatea sclavagistă romană recunoștea două forme ale adopției pe care le și reglementa juridic: *adropațiunea* și *adopțiunea*. Așa cum este conturat în literatura de

¹ I. Deleanu, *Ficțiunile juridice*, Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 246.

² T.R. Popescu, *Drept civil român. I – Persoane (stare – capacitate), Familia (căsătorie – divorț – filiațiune)*, București, 1945, p. 377.

specialitate¹, adrogațiunea și adopția sunt două vechi instituții ale dreptului roman, menite să introducă în cadrul unei familii, lipsită de descendenți, persoane care aparțin unui alt grup familial.

Adrogațiunea (*adrogation*) este actul prin care un *pater familias* ia în puterea sa (*in potestate*) o persoană *sui iuris* – un alt cap de familie (*pater familias*), acesta realizându-se doar în urma încuviințării pontifilor, printr-un vot al adunărilor curiate (*lex curiate*)².

Adopția (*adoptio*) a luat naștere prin interpretarea *Legii celor XII Table* de către jurisconsultii vremii și se realiza prin trecerea unui fiu de familie de sub puterea unui *pater familias* sub puterea altui *pater familias*, printr-un procedeu elaborat care presupunea trei vânzări succesive și două dezrobiri. Această fază era urmată de un proces fictiv, când adoptatul se prezenta în fața magistratului împreună cu adoptatorul, care declara că acel copil este al său. Magistratul verifica declarația. Adopția se realiza doar cu consimțământul lui *pater familias*, al adoptatorului, care trebuia să fie *pater familias*, și dacă exista o diferență de vârstă de cel puțin 18 ani între adoptat și adoptator³.

În acele timpuri, adopția era o instituție care servea, mai cu seamă, interesele adoptatorului care nu avea descendenți legitimi și prin intermediul căreia se puteau realiza și interese de ordin politic, cum ar fi, spre exemplu, asigurarea succesiunii la tron⁴.

Sunt celebre în istorie cazurile de adopție realizate de împărații Augustus și Claudius pentru a stabili succesiunea la tron. Prin urmare, Augustus l-a adoptat pe Tiberius, fiul soției sale, Livia, dintr-o căsătorie anterioară a acesteia, iar Claudius l-a adoptat pe fiul celei de a patra soții, renumitul și, spre sfârșitul vieții sale, infamul Nero⁵.

Vechea familie românească avea la bază regimul patriarhal. Tatăl era șeful familiei, însă drepturile asupra copilului nu erau determinate în interesul său sau al mamei, ci al familiei⁶.

Această instituție a avut în țara noastră o evoluție istorică proprie, încadrată organic în evoluția istorică a dreptului românesc în ansamblul său și, în special, a dreptului nostru civil. Ea și-a păstrat importanța practică pe parcursul întregului Ev Mediu cu toate că, în țările Europei apusene, rolul ei scăzuse considerabil, mai ales în rândul maselor populare și s-a bucurat de o reglementare adecvată finalității ei sociale și familiale, atât în vechile noastre legiuri feudale (*Pravila lui Matei Basarab*, legiuirea lui Caragea, *Codul Calimah*), cât și, mai apoi, în legislația burgheză (*Codul civil de la 1864*, *Legea nr. 276/1944*). Față de legiurile altor țări, deși întâlnim elemente progresiste, reglementările aduse instituției juridice a adopției înainte de adoptarea *Codului familiei de la 1954* reliefează limpede caracterul lor limitat și de clasă, toate aceste reglementări fiind, în mod evident, subordonate intereselor de clasă din care decurgeau finalitățile instituției.

„**Îndreptarea legii**” din anul 1652, cunoscută și sub denumirea „**Pravila lui Matei Basarab**”⁷, reglementa adopția în Glava 195, sub denumirea de *feciorii de suflet*. Glava 195 prevede:

¹ V. Hanga, D.M. Bocșan, *Curs de drept privat roman*, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2006, p. 143.

² A se vedea C. Stoicescu, *Curs elementar de drept roman* (reîmpărire după Edițiunea a III-a revăzută și adăugită, București, 1931), Ed. Universul Juridic, București, 2009, p. 109.

³ A se vedea E. Molcuț, D. Oancea, *Drept roman*, Casa de Editură și Presă „Șansa”, București, 1993, pp. 101-103.

⁴ Pentru detalii privind instituția adopției în dreptul roman, a se vedea: V. Hanga, M.D. Bocșan, *op. cit.*, pp. 144-146; C. Stoicescu, *op. cit.*, pp. 108-113; R. Gidro, A. Gidro, *Drept privat roman. Elemente comparative cu dreptul civil și dreptul procesual civil român contemporan*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, pp. 113 și urm.

⁵ R. Gidro, A. Gidro, *op. cit.*, p. 113.

⁶ G. Nedelcu, *Puterea părintească în vechiul drept românesc*, Ed. Institutul Grafic „Miricescu”, Ploiești, 1993, pp. 203-222.

⁷ *Îndreptarea Legii 1652*, ediție critică, Ed. Academiei Republicii Populare Române, pp. 192-193.

„Fecioria de suflet o fac unii căce nu nasc copii, sau, zice, mulți nascu și mor și rămîn fără coconi și, de ciuda lor, mișeii părinții iau coconi striini și și-i fac lor feciori sufletești cu sfintele molitve; și le sînt aceia ca și feciorii carii au născut trupeaște și întru rudenie și întru moștenire și întri spițe.

Drept aceeaia grăiaște pravila că nu poci să iau fata moșulu-mi cea de suflet pentru că e soră sufletească tătîni-mieu.

Pre fata fiu-mieu celui sufletesc nu o voiu lua muiare; nice ficiorul cel sufletesc pre muiarea tatălui sufletesc, și altele.

Și niminea nu va putea să dea pre fie-sa ficiorului său celui de suflet.

Într-altă vreamă făcea feciorii de suflet fără molitve, iară în zioa de astăzi cînd va cineva să ia ficior de suflet, elu-l ia cu sfintele molitve și cu sfintele slujbe, și-i sînt aceia carii iau ficiorul întru tocmeala părinților, iară ficiorul se face adevărat ficior lor carii l-au luat ca și cum l-ar fi născut trupește. Drept aceeaia de va avea neștine ficior trupesc și ficior sufletec, nu pot să se împreune întru nuntă pînă la al optulea spiță.

Rudenia aceii feciorie de suflet se numără și se socoteaște pînă la opt spițe, ca și a sfîntului botez, numai spre ceale ce să sue și spre ceale ce să pogoară, adecă spre părinți și spre feciori, iară nu întru cei de laturi. Cei de laturi zicem pe frați și pre surori, carii n-au nice o rudenie într-aceia rudenie sufletească a aceii feciorie de suflet; că un om ce va avea să ia pre ficior de suflet, de-acia apoi frate-său sau nepotu-său pot de o iau muiare.

Că și călugărițele și muiarele ceale ce să țin curate, și eale-ș fac ficiori de suflet; dece și acei copii carii se vor face feciori de suflet să aibă de la dînsele pe dreptate și ei parte fără de nice o judecată”.

Codul lui Caragea arăta că: „*facerea de fii de suflet iaste spre mîngăierea celor care n-au avut copii. Fac fii de suflet numai mireni vîrștrnici și mirencile ceale vîrștrnice: a) cîți sunt căsătoriți și n-au copii; b) cîți văduvi sau văduve nu au copii; c) cîți sunt neînsurați și vor voi. Nebuni, risipitori și necinstiți nu fac fii de suflet*”¹.

Codul Calimach (Codica țivilă a Prințipatului Moldovii) privea puterea părintească raportată la interesul copilului, tatăl fiind însă principalul judecător în familie. Sub influența dreptului francez, puterea părintească n-a mai avut ca scop asigurarea autorității șefului de familie, ci protecția copilului².

În afară de adopția propriu-zisă, mai exista și așa-numita adopție fraternă, respectiv înfrățiri ale copiilor celui care înfia cu cei din alte căsătorii, frați vitregi sau chiar străini³.

Codul civil de la 1864 permitea adopția numai persoanelor care nu aveau copii sau alți descendenți legitimi și se bucurau de o bună reputație. Adopția era un contract solemn, care trebuia ratificat de către un judecător, în baza căruia adoptatul nu ieșea din familia firească, însă stabilea o relație de rudenie cu adoptatorul⁴.

Codul civil român de la 1864 a reglementat adopția în cuprinsul art. 304-324, preluând, în mare parte, prevederile Codului civil francez de la 1804⁵.

¹ G. Danielopolu, *Codica Caragea. Pentru ioterie sau facerea de fii de suflet*, în Revista de drept, legislație și jurisprudență, I, 1910, pp. 1910, și în O. Mihăilă, *Adopția. Drept român și drept comparat*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, pp. 21-22.

² O. Mihăilă, *op. cit.*, p. 21.

³ *Idem*, p. 22.

⁴ G. Nedelcu, *Puterea părintească...*, *op. cit.*, pp. 203-222.

⁵ Pentru mai multe detalii, a se vedea T. Bodoașcă, *Dreptul familiei*, ed. a III-a revăzută și adăugită conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, București, 2015, pp. 614-615.

Ulterior, prin Decretul nr. 131/1949, dispozițiile privind adopția din Codul civil au fost modificate în sensul acordării acestui drept și persoanelor care aveau copii. În anul 1951 a fost adoptat Decretul nr. 182 care impunea adopția care producea toate efectele unei filiații firești, sub titulatura de „înfiere”¹.

Spre deosebire de adopție, putea fi înfiat numai copilul care nu avea împlinită vârsta de cinci ani și doar dacă ambii părinți ai săi erau necunoscuți, decedați, dispăruți sau îl părăsiseră de mai mult de un an. În mod excepțional, în conformitate cu art. 6 din Decretul nr. 182/1951, puteau fi înfiați copiii care, la momentul intrării în vigoare a acestui decret, aveau depășită vârsta de cinci ani, copiii care anterior fuseseră adoptați sau fuseseră crescuți și îngrijiți de cei care doreau să-i înfieze ca și când ar fi fost adoptați.

Inițial, potrivit art. 11 al Codului civil de la 1864, putea fi adoptată orice persoană, neexistând o limită de vârstă, însă, după modificarea survenită prin Decretul nr. 131/1949, puteau fi adoptate exclusiv persoanele care nu au împlinit vârsta majoratului.

Pentru încuviințarea adopției, era imperioasă existența consimțământului copilului, al părinților firești și al adoptatorului. În situația înfierii, așa cum am stipulat anterior, nu se putea pune problema consimțământului părinților firești, deoarece aceasta putea fi încuviințată doar în situația în care părinții firești erau necunoscuți, decedați, dispăruți sau părăsiseră copilul.

Calitate de adoptator dobândeau doar persoanele majore care îndeplineau condițiile pentru a fi numite tutore și care erau cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cei pe care doreau să-i adopte ori să-i înfieze. În situația în care existau anumite motive temeinice, adopția sau înfierea putea fi încuviințată și atunci când diferența de vârstă era sub 18 ani.

De asemenea, menționăm faptul că, sub auspiciile Codului civil de la 1864, adopția și înfierea erau supuse unei proceduri administrative.

Prin **Codul familiei de la 1954** au fost abrogate toate prevederile anterioare privitoare la adopție. Acest Cod a recunoscut atât **adopția cu efecte depline**, cât și **adopția cu efecte restrânse**. Adopția cu efecte restrânse presupunea că legăturile de rudenie firească între adoptat și descendenții lui, pe de o parte, și părinții săi firești și rudele acestora, pe de altă parte, rămâneau valabile; între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și adoptator, pe de altă parte, se stabileau raporturi ca între părinți și copii, fără însă a se crea legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului. Adopția cu efecte depline presupunea că legăturile de filiație între adoptat și descendenții lui, pe de o parte, și părinții săi firești și rudele acestora, pe de altă parte, încetau, dar se stabileau raporturi de rudenie între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și adoptator și rudele acestuia, pe de altă parte².

În **anul 1990**, prin Legea nr. 11 privind încuviințarea înfierii³, în sarcina instanțelor de judecată a trecut competența privind încuviințarea adopției, iar în anul 1991, prin adoptarea Legii nr. 48⁴, termenul de *înfiere* a fost înlocuit cu cel de *adopție*. Așadar, pentru prima dată în sistemul de drept român, prin Legea nr. 11/1990, încuviințarea adopției a fost luată din competența autorităților administrației publice (respectiv a autorității tutelare) și dată în competența instanțelor de judecată. Prin același act normativ stipulat anterior, s-a înființat Comitetul Român pentru Adopții având ca scop să contribuie la ocrotirea minorilor prin adopție și să realizeze cooperarea internațională în materia adopției. De asemenea, s-a

¹ A se vedea și T. Ionașcu, *De la adopțiune la înfierea instituită prin Decretul nr. 182 din 19 octombrie 1951*, în J.N. nr. 7-8/1951, pp. 745-752.

² I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *Adopția. Protecția și promovarea drepturilor copilului*, Ed. Universul Juridic, București, 2005, p. 16.

³ Republicată în M. Of. nr. 159 din 24 iulie 1995, în prezent fiind abrogată.

⁴ M. Of. nr. 147 din 17 iulie 1991, în prezent fiind abrogată.

26 | Dispoziții generale

consacrat caracterul subsidiar al adopției internaționale, în sensul că străinii sau cetățenii români cu domiciliul sau reședința în străinătate puteau adopta numai copiii aflați în evidența Comitetului Român pentru Adopții, și care nu puteau fi încredințați sau adoptați în țară în intervalul de cel puțin 6 luni de la luarea în evidență.

Anul 1997 a fost, putem spune, anul marilor schimbări. Prin **O.U.G. nr. 25/1997** cu privire la adopție¹ au fost abrogate dispozițiile din Codul familiei referitoare la adopție și din celelalte legi conexe. În sistemul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997 adopția, inclusiv adopția internațională, potrivit art. 1, era o măsură de protecție a copilului prin care se stabilea filiația între cel care adopta și copil, precum și rudenția între copil și rudele adoptatorului².

Acest act normativ a fost aspru criticat la acea vreme din cauza faptului că nu reglementa categoriile de copii adoptabili, nu a interzis, în mod expres, adopția copiilor din familie și a prevăzut posibilitatea intermedierei adopțiilor, ceea ce a permis obținerea unor foloase pecuniare ca urmare a adopției. De asemenea, în ceea ce privea adopția internațională, nu a fost statuată, în mod expres, obligativitatea încredințării copilului în vederea adopției, ceea ce a permis deplasarea în străinătate a copiilor fără să îi cunoască, în prealabil, pe adoptatori³.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/1997 a fost primul act normativ din legislația noastră care a reglementat un singur tip de adopție, respectiv adopția cu efecte depline. Adopția cu efecte depline, în lumina acestui act normativ, prezenta următoarele caracteristici⁴:

a) *între copil și adoptator se stabilea filiația*. Odată stabilită filiația prin adopție, filiația dintre copil și părinții săi naturali înceta – art. 1 alin. (4);

b) *între copil și rudele adoptatorului se stabilea rudenția civilă*. Cu toate că legiuitorul din acea vreme nu prevedea expres, în literatura de specialitate⁵ s-a reliefat faptul că rudenția se stabilea și între descendenții copilului adoptat și adoptator, precum și între descendenții copilului adoptat și rudele adoptatorului.

c) *rudenția dintre copilul adoptat și rudele sale firești, precum și rudenția dintre descendenții copilului adoptat și rudele sale firești înceta*; se menținea impedimentul la căsătorie între adoptat și rudele sale firești [art. 21 alin. (3)], precum și între descendenții adoptatorului și rudele sale firești⁶.

Drept urmare, a fost adoptată **O.U.G. nr. 121/2001**⁷, prin care au fost suspendate toate procedurile de adopție internațională pe o perioadă de 12 luni; acest termen a fost prorogat succesiv până în momentul adoptării **O.U.G. nr. 1/2004**⁸ care dispunea că cererile de adopție internațională înaintate de guvern instanțelor judecătorești competente până la data intrării în vigoare a acestei ordonanțe se soluționează potrivit reglementărilor în vigoare la data introducerii acestora.

¹ M. Of. nr. 120 din 12 iunie 1997, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998 (M. Of. nr. 168 din 26 aprilie 1998).

² Pentru mai multe detalii, a se vedea și A.G. Gavrilesco, *Evoluția reglementărilor privind adopția în dreptul românesc după anul 1990*, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe juridice*, nr. 3/2015, pp. 38-41.

³ E. Florian, *Unele considerații asupra noului regim al adopției*, în *Dreptul* nr. 11/1998, p. 4.

⁴ Pentru mai multe detalii privind adopția în reglementarea O.U.G. nr. 25/1997, a se vedea A.I. Filipescu, *Filiația firească și filiația din adopție*, Ed. All Beck, București, 2002, pp. 193-280.

⁵ I. P. Filipescu, *Adopția și protecția copilului aflat în dificultate*, Ed. All Beck, București, 1998, p. 2.

⁶ *Idem*, p. 3.

⁷ M. Of. nr. 633 din 9 octombrie 2001 (n.n. – în prezent fiind abrogată).

⁸ M. Of. nr. 113 din 6 februarie 2004.

Un nou act normativ revoluționar în domeniu îl reprezintă adoptarea **Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției**. Prin adoptarea acestei legi speciale, s-au remediat unele deficiențe legislative, și anume:

a) măsura încredințării copilului în vederea adopției a devenit obligatorie, spre deosebire de vechea legislație;

b) s-a îmbunătățit substanțial cadrul legislativ în ceea ce privește activitatea organismelor private care participă la adopție;

c) respectă principiul interesului superior al copilului;

d) se clarifică aspecte referitoare la deplasarea copiilor în țară și străinătate, procedura de întoarcere a copiilor neînsoțiți în țară, posibilitatea ascultării copilului ce a împlinit vârsta de 10 ani în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, interzicerea separării copilului de părinții săi doar pentru motive economice, introducerea planului individualizat de servicii sau protecție, aspecte legate de prevenirea abandonului în maternități. Potrivit Legii nr. 273/2004, adopția este considerată o instituție de drept civil, nemaifiind abordată ca o măsură de protecție specială.

În conformitate cu prevederile art. 50 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, titlul Legii nr. 273/2004 s-a modificat astfel: „*Lege privind procedura adopției*”.

Actualmente, instituția adopției este reglementată atât în **Noul Cod civil**¹, în Capitolul III (art. 451-482) din Titlul III al Cărtii a II-a, care conține dispoziții privitoare la rudenie, cât și în **Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată în M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016**.

Adopția este reglementată și de convențiile internaționale la care România este parte, respectiv: Convenția europeană în materia adopției de copii, încheiată la data de 24 aprilie 1967 la Strasbourg, la care România a aderat prin Legea nr. 15/1993²; Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993, la care țara noastră a aderat prin Legea nr. 84/1994³; Convențiile de cooperare încheiate de țara noastră cu diverse state în materia adopției (Italia, Polonia, Republica Moldova, Republica Cehă).

2. Noțiune. Din punct de vedere etimologic, termenul „*adopție*” provine din latinescul *adoption*⁴. În limbajul comun, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române⁵, *adopția* are semnificația de *înfiere* a unui copil, iar *înfierea* rezidă în aceea că un copil devine fiul sau fiica unei persoane care nu este părintele său natural.

În terminologia juridică română, în decursul timpului, instituția *adopției* a fost desemnată prin diverse denumiri. În vechile legiuiri și lucrări de drept românesc, s-au folosit expresii precum *luare de suflet*, *înfiere*, *itosie* sau *adopțiune*.

¹ **Legea nr. 287/2009 privind Codul civil**, publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009, și ulterior republicată, în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare, în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

Brevitatis causa, în prezenta lucrare, referirile la Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se vor face cu ajutorul expresiei „**Noul Cod civil**” sau a abrevierii „**NCC**”.

² Convenția a fost revizuită în data de 27 noiembrie 2008 și a fost ratificată de România prin Legea nr. 138/2011.

³ M. Of. nr. 298 din 21 octombrie 1994.

⁴ Gh. Duțu, *Dicționar latin-român*, Ed. Științifică, București, 1973, p. 27.

⁵ Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 14.

În conformitate cu prevederile art. 451 NCC, adopția este *operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului*.

Legiuitorul român definește adopția din perspectiva scopului urmărit prin realizarea acesteia, respectiv al nașterii legăturii de filiație civilă între adoptator și adoptat, precum și a legăturilor de rudenie civilă între adoptat și rudele adoptatorului, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care a fost încuviințată (art. 469 NCC coroborat cu art. 470 NCC).

Adopția este astăzi un fenomen social și juridic internațional prin care se asigură copilului lipsit de părinți sau lipsit de o îngrijire corespunzătoare din partea acestora integrarea într-o familie, cu un climat de iubire și înțelegere, în care acesta să trăiască fără dificultăți¹.

Definirea adopției nu este o misiune ușoară, deoarece aceasta este o operațiune juridică complicată și complexă. În literatura de specialitate, autorii au definit adopția astfel:

- „*firul invizibil al relației juridice ce leagă pe oameni, ca un fir pur rațional, ca o realitate logică*”²;

- „*actul juridic în virtutea căruia iau naștere, în interesul înfiatului, în afara filiației firești, raporturi de rudenie de întindere variabilă și care coexistă sau nu cu rudenia firească, potrivit cu felul înfierii săvârșite*”³;

- „*măsură de protecție și ocrotire a copilului prin mijloace cu caracter permanent, care vizează integrarea sa într-un mediu familial alternativ prin stabilirea relațiilor de filiație între copil și adoptator*”⁴;

- „*operațiunea juridică prin care se creează raporturi de filiație și rudenie civilă, în condițiile legii, între persoanele prevăzute de lege*”⁵;

- „*actul încuviințat de instanța de judecată la cererea persoanei (-lor) care solicită adopția, în temeiul căruia între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și între adoptator și rudele acestuia, pe de altă parte, se stabilesc drepturi și obligații asimilate de lege cu cele dintre părinți și copii, și, în consecință, încetează drepturile și obligațiile adoptatului față de părinții săi firești și rudele acestora*”⁶;

- „*actul juridic prin care se stabilesc relații de rudenie, asemănătoare rudeniei firești, între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și adoptator și rudele acestuia, pe de altă parte*”⁷;

- „*act juridic sui generis cu conținut complex și esențialmente solemn, în temeiul căruia, cu respectarea ordinii publice și bunelor moravuri, încetează pentru viitor legăturile de filiație și rudenie naturală și se stabilesc legăturile de filiație și rudenie civilă*”⁸.

- „*proces de schimbare a statutului juridic al unui copil, astfel încât acesta devine membru cu drepturi depline în noua familie cu unul sau doi părinți*”⁹.

¹ O. Mihăilă, *op. cit.*, p. 17.

² M. Djuvara, *Teoria generală a dreptului*, vol. II, partea a III-a, Ed. Socec, București, 1930, p. 13.

³ E.A. Barasch, A. Ionașcu, P. Anca, V. Economu, I. Nestor, I. Rucăreanu, S. Zilberstein, *Rudenie în dreptul Republicii Socialiste România*, Ed. Academiei, București, 1966, pp. 297-298.

⁴ D. Balahur, *Protecția drepturilor copilului ca principiu al asistenței sociale*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 258.

⁵ M. Avram, *Filiația. Adopția națională și internațională*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 90.

⁶ G. Lupșan, *Dreptul familiei*, Ed. Junimea, Iași, 2001, p. 191.

⁷ Al. Bacaci, V.C. Dumitrache, C.C. Hageanu, *Dreptul familiei*, ed. VII-a, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 225.

⁸ T. Bodoașcă, *Dreptul familiei*, *op. cit.*, 2015, p. 606.

⁹ J. Harris, V. White, *A Dictionary of Social Work and Social Care*, Oxford University Press, Oxford, 2013, p. 9.